

18.11.2019

VN/8273/2019

VN/8273/2019-STM-4

Yhteenvedo kuulemistilaisuudesta koskien hallituksen esitystä työttömyyskassalain muuttamisesta

Sosiaali- ja terveysministeriö järjesti kuulemistilaisuuden luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi työttömyyskassalain muuttamisesta perjantaina 8.11.2019. Kuulemistilaisuudessa käsiteltiin myös SAK:n esitystä sosiaali- ja terveysministeriölle työttömyyskassojen jäsenmäärän alarajan muuttamisesta.

Kuulemistilaisuuteen osallistuivat seuraavat tahot:

- Akava
- EK
- Erityisalojen Toimihenkilöiden työttömyyskassa
- Erityiskoulutettujen työttömyyskassa Erko
- Finanssivalvonta
- Julkisten ja hyvinvointialojen työttömyyskassa
- Korkeasti koulutettujen työttömyyskassa KOKO
- Kuljetusalan työttömyyskassa
- Lakimiesten työttömyyskassa
- Lääkärien työttömyyskassa
- Opettajien työttömyyskassa
- Palvelualojen työttömyyskassa
- Paperityöväen työttömyyskassa
- Posti- ja logistiikka-alan työttömyyskassa
- Rakennusalan työttömyyskassa
- SAK
- STTK ry
- Suomen Elintarviketyöläisten työttömyyskassa
- Suomen Yrittäjien Työttömyyskassa
- Super työttömyyskassa
- Sähköalojen työttömyyskassa
- Teollisuuden työttömyyskassa
- Terveystieteiden työttömyyskassa
- Työttömyyskassa Finka
- Työttömyyskassa Statia
- Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö
- Yleinen työttömyyskassa YTK

Lisäksi seuraavat tahot toimittivat kirjallisen lausunnon:

- Julkisten ja hyvinvointialojen työttömyyskassa
- Lakimiesten työttömyyskassa

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sosiaali- ja terveysministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 33
00023 Valtioneuvosto

Meritullinkatu 8
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

02951 63415
+358 2951 63415

kirjaamo@stm.fi
stm.fi

- Lääkärien työttömyyskassa
- Suomen Elintarviketyöläisten työttömyyskassa
- Suomen Yrittäjien Työttömyyskassa
- Suomen Yrittäjät
- Teollisuuden työttömyyskassa
- Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö
- Yleinen työttömyyskassa YTK

Esityksen tarkoitus ja tavoite sekä pääasiallinen sisältö

Marjaana Maisonlahti esitteli hallituksen esityksen tarkoituksen ja tavoitteen todeten, että esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työttömyyskassalakeja tarkoituksena nostaa aiemmin työttömyyskassoille annetuissa ohjeissa ja määräyksissä olleita säännöksiä lain tasolle, mistä johtuen ehdotettujen muutokset ovat pääsääntöisesti lähinnä teknisluonteisia eivätkä sinänsä merkitse muutosta työttömyyskassojen toimintaan. Työttömyyskassalakiin ehdotettavilla muutoksilla onkin tarkoitus ajantasaistaa työttömyyskassalain säännöksiä vastaamaan nykyisin voimassa olevia käytäntöjä ja laajalaisesti hyväksi katsottuja yleisiä vaatimuksia, erityisesti työttömyyskassan toiminnan sekä sen jäsenistön oikeuksista huolehtimisen näkökulmasta. Osan ehdotuksista on tarkoitus vahvistaa hyväksi havaittujen toimintaohjeiden ja -mallien oikeudellista asemaa ja läpinäkyvyyttä säätämällä niistä lain tasolla. Tämä on tärkeää sen vuoksi, että työttömyyskassat sosiaaliturvan toimeenpanotehtävää hoitaessaan toimivat julkista tehtävää hoitavana yksityisenä toimijana.

Edelleen kuulemistilaisuuden avaukseksi Maisonlahti totesi, että esityksessä ehdotetaan täsmennettäväksi kassan johdon sopivuutta ja ammattitaitoa koskevia säännöksiä sekä hallituksen tehtäviä ja toimintoja koskevaa sääntelyä. Lisäksi työttömyyskassan yleisiä hallintovaatimuksia sekä selvitystilaan asettamista koskevia säännöksiä ehdotetaan täsmennettäväksi.

Näillä täsmennyksillä, joissa lakiin nostettaisiin nykyisin pääosin määräys- ja ohjekokoelmaan jo sisältyvää sääntelyä, halutaan tuoda näkyväksi työttömyyskassojen julkisen tehtävän hoitamiseen perustuva rooli yhteiskunnassa ja sääntelytasoa nostamalla pyritään vahvistamaan niitä menettelyllisiä tapoja, joita julkista tehtävää hoidettaessa on perusteita toimijoilta edellyttää.

Sisällöllisinä muutoksina voidaan pitää seuraavia ehdotuksia. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi kassan vastuunalaisen toimihenkilön tehtäviä ja toimintoja koskevaa sääntelyä. Tällä muutoksella halutaan vahvistaa tarkoituksenmukaista työnjakoa työttömyyskassan hallituksen ja toimivan johdon välillä ja edelleen tuoda näkyväksi työttömyyskassojen julkisen tehtävän hoitamiseen perustuva rooli yhteiskunnassa ja vahvistaa sääntelytasoa nostamalla niitä menettelyllisiä tapoja, joita julkista tehtävää hoidettaessa on perusteita toimijoilta edellyttää.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kassan hallituksen jäsenyyden edellytyksiä siltä osin kuin nykyisin edellytetään jäsenyyttä kyseisessä työttömyyskassassa. Muutoksella mahdollistettaisiin myös ei-jäsenen valitseminen hallitukseen. Muutoksen tavoitteena on lisätä työttömyyskassan mahdollisuuksia valita sellaisista henkilöistä muodostuva hallitus, jonka työttömyyskassa katsoo pystyvän parhaalla mahdollisella tavalla ja asiantuntemuksella huolehtimaan ja vastaamaan julkista tehtävää hoitavan työttömyyskassan hallitukselle kuuluvista tehtävistä ja vastuista.

Esityksessä ehdotetaan myös muutettavaksi työttömien kassan jäsenten vakuuttamisedellytyksiä kassan selvitystilan alkaessa, kassan purkautuessa sekä kassan konkurssitilanteissa. Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi säännös koskien kassan jäljellä olevien varojen käyttöä kassan purkautumisen ja konkurssitilanteissa. Työttömyyskassan vapaaehtoisesti tapahtuvaa purkautumista rajoitettaisiin väliaikaisesti. Niin kutsuttua jäsenmaksun tasausta koskeva säännös ehdotetaan kumottavaksi.

Näillä muutoksilla halutaan vahvistaa työttömyyskassan jäsenten oikeusturvaa. Lisäksi tavoitteena on säätää nykyistä sitovammin ja rajoittavammin siitä, miten työttömyysturvan rahoittamiseen ja etuuksien toimeenpanoon kerättyjä varoja on mahdollista käyttää. Tämä koskee sekä purkautuvan työttömyyskassan tasoitusrahastoa, joka on kerrytetty jäsenmaksujen tuotolla, että jäsenmaksun tasausta, joka on rahoitettu lakisääteillä työttömyysvakuutusmaksuilla.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työttömyyskassan jäsenyyden alkamista koskevan päätöksen antamista ja jäsenen erottamista koskevaa sääntelyä. Näillä muutoksilla vahvistetaan lain

tasolla työttömyyskassan jäseneksi hakevan ja jäsenenä jo olevan oikeusturvaa. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi myös työttömyyskassojen rahoitusosuuksien vahvistamismenettelyä. Kyseessä on prosessia koskevan säännöksen muuttaminen, ja sillä vähennettäisiin kaksinkertaista hallinnollista työtä.

Kuulemistilaisuuden avauksessa Maisonlahti totesi, että laki ehdotetaan tulevan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2021. Työttömyyskassan Lain 60 a §, jolla väliaikaisesti rajoitettaisiin työttömyyskassan mahdollisuuksia vapaaehtoiseen purkautumiseen, tulisi kuitenkin voimaan mahdollisimman pian ja se olisi voimassa 31 päivänä joulukuuta 2020 asti.

Avattiin keskustelu esityksen pääasiallisesta sisällöstä ja tavoitteista.

Rakennusalan työttömyyskassa piti esityksen sisältöä hyvänä ja piti oikeusvarmuuden kannalta tärkeänä, että Finanssivalvonnan määräys- ja ohjekokoelman sisältöä nostetaan lainsäädännön tasolle.

Finanssivalvonta piti uudistusta tavoiteltavana ja kassan jäsenien oikeusturvaa tietyissä erityistilanteissa parantavana.

Yleinen työttömyyskassa YTK piti tärkeänä, että työttömyyskassalakia uudistetaan ja muutetaan vastaamaan toimintaympäristön muuttuvia vaatimuksia.

Työttömyyskassojen yhteisjärjestö totesi työttömyyskassojen yhteisesti kannattavan esitystä ja piti sitä tärkeänä, että kassojen toiminta tulee jatkossa läpinäkyvämmäksi.

Suomen Elintarviketyöläisten Työttömyyskassa yhtyi edellisiin puheenvuoroihin, mutta totesi moitittavaa olevan esityksessä ehdotettavasta jäsenmaksujen tasausjärjestelmän muutoksesta.

Pykäläkohtainen käsittely

2 § Työttömyyskassan perustaminen

Esityksessä ehdotetaan kumottavaksi lain 2 §:stä, joka koskee työttömyyskassan perustamista, sen 2 momentin 5 kohta, joka koskee päivärahan saannin ehtojen sisällyttämistä työttömyyskassan sääntöihin, ja momentin 12 ja 13 kohdat, jotka koskevat tasoitusrahaston muodostamista, käyttämistä ja sijoittamista koskevien määräysten sekä purkutilanteessa tapahtuvaa kassan varojen käyttämistä koskevien määräysten sisällyttämistä työttömyyskassan sääntöihin.

Osallistujilla ei lausuttavaa tähän muutokseen.

3 § Jäsenyyden ehdot

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työttömyyskassan jäseneksi pääsemisen ehtoja siten, että jatkossa työttömänä työttömyyskassan jäseneksi voisi päästä henkilö, joka on ollut jäsenenä työttömyyskassassa, joka on siirtynyt selvitystilaan, joka on purkautunut tai joka on asetettu konkurssiin. Muilta osin jäseneksi pääsemisen ehtoja ei muutettaisi. Lisäksi pykälään lisättäisiin uusi momentti, jossa säädettäisiin siitä, mistä lukien alkaa kulua se kuukauden aika, jonka sisällä työttömyyskassasta eroamisen ja toiseen työttömyyskassaan liittymisen tulisi tapahtua, jotta työttömänä liittyminen olisi näissä tilanteissa mahdollista.

Suomen Yrittäjien työttömyyskassa nosti tilaisuudessa esille, että ensi vuoden alussa yrittäjien työttömyyskassoja on vain yksi ja tältä osin yrittäjäkassan osalta tulisi olla poikkeussäännös, jotta yrittäjien ansiopäivärahaoikeuden jatkuminen voitaisiin turvata.

Edelleen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi säännöstä siitä, miten ja missä tilanteissa jäsenyyttä hakevalle on annettava jäsenyysasiassa kirjallinen päätös.

Osallistujilla ei lausuttavaa tähän muutokseen.

Teollisuuden työttömyyskassa toi kirjallisessa lausunnossaan esille, että konkurssitilanteissa jäsenen tulisi päästä nykyistä joustavammin siirtymään uuteen työttömyyskassaan.

4 § Huomautus, varoitus ja kassasta erottaminen

Pykälässä säädetään toiminnasta ja tilanteista, joissa työttömyyskassan hallitus, jäsentä kuultuaan, voi antaa hänelle huomautuksen tai varoituksen ja missä tilanteissa hallitus jäsentä kuultuaan voi erottaa tämän jäsenyydestään. Esityksessä ehdotetaan poistettavaksi huomautuksen, varoituksen tai erottamisen perusteista kassan hallituksen antamien ohjeiden noudattamatta jättäminen. Samalla pykälään tehtäisiin täsmennys muutoksenhaun osalta toteamalla, että myös myönteiseen jäsenyyspäätökseen on mahdollisuus hakea muutosta.

Osallistujilla ei lausuttavaa tähän muutokseen.

11 § Kassan hallitus

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi hallituksen kokoonpanoa koskevaa sääntelyä siten, että jatkossa työttömyyskassan jäsenyyttä edellytettäisiin 2/3:lta hallituksen jäsenistä, kun nykytilassa kaikkien hallituksen jäsenten on oltava myös työttömyyskassan jäseniä. Muutos ei estäisi valitsemasta hallitusta, jonka kaikki jäsenet kuuluvat kyseiseen työttömyyskassaan. Lisäksi säädettäisiin, että kassan vastuunalainen toimihenkilö tai muu kassan palveluksessa oleva henkilö ei voisi toimia samalla hallituksen jäsenenä tai varajäsenenä.

Finanssivalvonta toi esille, että tavoite, jota säännöksellä haetaan, on hyvä. Kassan jäsenistöä kuitenkin palvelisi parhaiten Finanssivalvonnan mukaan se, että vaatimus kassan jäsenyydestä poistettaisiin kokonaan. Määräosavaatimus voi tarkoittaa, että hyväksyttävä tavoite jää toteutumatta ja nykyjärjestelmän ongelmat jäisivät voimaan. Finanssivalvonta esitti harkittavaksi, että määräosavaatimuksesta luovuttaisiin kokonaan.

SAK lausui, että ehdotettava määräosavaatimus on tarpeellinen. Tällä hetkellä tilanne on se, että kaikkien hallituksen jäsenten on oltava kassan jäseniä ja uusi säännös mahdollistaisi hallituspohjan laajentamisen.

Teollisuuden työttömyyskassa lausui, että työttömyyskassalla tulee olla oikeus valita kokonaan kassan jäsenistä muodostuva hallitus.

11 a § Hallituksen jäsenen ja kassan vastuunalaisen toimihenkilön kelpoisuus

Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi lakiin uusi 11 a §, jossa säädettäisiin hallituksen jäsenen ja kassan vastuunalaisen toimihenkilön kelpoisuudesta. Uuteen pykälään siirrettäisiin vaatimus hallituksen jäsenten ja varajäsenten täysi-ikäisyydestä kieltämällä vajaavaltaisen mahdollisuus toimia hallituksen jäsenenä tai varajäsenenä. Samalla lain tasolla säädettäisiin hyvämaineisuutta ja ammatillista osaamista koskevista hallituksen jäsenen, varajäsenen ja vastuunalaisen toimihenkilön kelpoisuutta osoittavista edellytyksistä.

Finanssivalvonta piti muutosta sinänsä kannatettavana. Hyvämaineisuudesta on kuitenkin eri laeissa avattu nyt ehdotettua tarkemmin sitä, mitä hyvämaineisuudella tarkoitetaan ja kuinka esim. sakko- tai vankeustuomio vaikuttaa hyvämaineisuuden arviointiin. Pykälän perustelutekstejä tulisi tältä osin Finanssivalvonnan mukaan avata nykyistä enemmän.

Erityiskoulutettujen työttömyyskassa Erko toi esille, että vaatimus työttömyysturvan parissa työskentelystä on rekrytoinnin este. Kelpoisuusarvioinnissa tulisi ottaa laajemmin vakuutuslalla toimiminen huomioon.

Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö toi esille, että tukikassaan sovelletaan samoja vaatimuksia kuin työttömyyskassalaissa. Tältä osin olisi hyvä, jos esityksessä luonnehdittaisiin miltä osin sääntelyä sovelletaan myös tukikassaan. Lisäksi kirjallisessa lausunnossaan Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö toi esille, että työttömyyskassojen toiminnan laajuus otettaisiin työttömyyskassojen valvontatoimissa huomioon.

SAK toi esille, että esityksessä ehdotettu säännös ja perustelut vastaavat muiden sosiaalivakuutuslaitosten vastaavia säännöksiä.

Julkisten ja hyvinvointialojen työttömyyskassa toi esille kirjallisessa lausunnossaan, että säädöstehtäviin tulisi olla luonnoksessa esitettyä tarkkarajaisempaa, jotta kassan johdolle asetettavat vaatimukset eivät jäisi tulkinnanvaraiseksi.

12 § Hallituksen tehtävät ja toiminta

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi hallituksen tehtäviä ja toimintaa koskevaa säännöstä siten, että säännöksessä nykyistä periaatteellisemmalla tasolla säädettäisiin hallituksen roolista kassan hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä huolehtivana tahona. Säännökseen lisättäisiin hallituksen tehtäväksi valita kassan vastuunalainen toimihenkilö.

Finanssivalvonta esitti pykälään täsmennyksen, ettei hallitus voisi siirtää 12 §:n 1 momentissa säädettyjä yleistehtäviä kassan toimihenkilöille.

12 a § Yleiset hallintovaatimukset

Pykälän nimi ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan sen uutta, ehdotettua sisältöä. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi niistä yleisistä hallintovaatimuksista, jotka työttömyyskassan toiminnassa tulee täyttyä ja hallituksen tehtävistä näiden hallintovaatimusten osalta.

Finanssivalvonta esitti pykälään täsmennettäväksi, että myös Finanssivalvonta voisi antaa myös jatkossa tarkempia määräyksiä järjestämisestä.

Erityiskoulutettujen työttömyyskassa Erko esitti kysymyksen palkitsemisjärjestelmän ja palkkausjärjestelmän suhteesta. Todettiin, että palkitsemisjärjestelmä on pidemmälle menevää kuin palkkausjärjestelmä.

12 b § Vastuunalaisen toimihenkilön tehtävät ja toiminta

Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi uusi pykälä koskien vastuunalaisen toimihenkilön tehtäviä ja toimintaa. Vastuunalaisen toimihenkilön tehtävänä olisi hoitaa kassan juoksevaa hallintoa hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Lisäksi pykälässä säädettäisiin vastuunalaisen toimihenkilön oikeudesta olla läsnä hallituksen kokouksessa ja käyttää kokouksessa puhevaltaa.

Osallistujilla ei lausuttavaa tähän lisäykseen.

19 a Jäsenmaksujen tasaus

Esityksessä ehdotetaan kumottavaksi jäsenmaksun tasausta koskeva lain 19 a §.

Suomen Elintarviketyöläisten työttömyyskassa ei kannata tätä muutosta. Jäsenmaksujen tasausjärjestelmän kumoaminen kasvattaa työttömyyskassojen riskejä korkean työttömyyden aikana erityisesti niissä kassoissa joihin työttömyys iskee nopeimmin. Jäsenmaksujen tasausjärjestelmän tilalle tulisi luoda jokin muu järjestelmä.

Rakennusalan työttömyyskassa kertoi, että jäsenmaksujen tasausjärjestelmällä on ollut suuri merkitys kassan kannalta. Kassojen jäsenten yhdenvertaisuus tulisi hoitaa jatkossa jollakin muulla tavalla.

Myös Teollisuuden työttömyyskassa lausui, että jäsenmaksun tasausjärjestelmän tilalle tulisi luoda jokin korvaava järjestelmä.

Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö totesi kirjallisessa lausunnossaan, että jäsenmaksun tasauksella on ollut huomattava merkitys tietyille työttömyyskassoille. Vaihtoehtona tasausjärjestelmän poistamiselle olisi voinut olla jäsenmaksun tasauksen kriteerien kehittäminen.

Julkisten ja hyvinvointialojen työttömyyskassa totesi kirjallisessa lausunnossaan, että säädöstä ei ole tarpeen kumota tai, että nykyisen jäsenmaksutasauksen tilalle olisi luotava uusi järjestely ennen säännöksen kumoamista.

24 § Oikeus osuuksiin ja 27 § Osuuksien maksaminen

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi prosessisäännöksiä siitä, miten valtionosuuksia koskeva päätös tehdään, jos työttömyyskassan jäsenmäärä alittaa laissa säädetyn 8 000 henkilöä, sekä prosessisäännöksiä siitä, miten päätökset rahoitusosuuksien maksamisesta yleisesti tehdään. Muutoksilla ei ole vaikutusta työttömyyskassojen rahoitusosuuksien määräytymiseen.

Osallistujilla ei lausuttavaa näihin muutokseen.

Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö esitti kirjallisessa lausunnossaan, että Yhteisjärjestö saisi jatkosakin käyttöönsä työttömyyskassojen tilinpäätöstiedot sosiaali- ja terveysministeriöstä.

43 § Selvitystilaan asettaminen ja purkaminen

Esityksessä ehdotetaan täsmennettäväksi menettelyllisiä säännöksiä, jotka koskevat työttömyyskassan selvitystilaa ja purkautumista.

Osallistujilla ei lausuttavaa tähän muutokseen.

50 a § Varojen luovutus työttömyyskassan purkautumis- ja konkurssitilanteessa

Esityksessä ehdotetaan, että purkautuneen työttömyyskassan mahdolliset varat velkojen ja muiden sitoumusten täyttämisen jälkeen luovutetaan Työllisyysrahastolle.

Suomen Yrittäjien Työttömyyskassa kiinnitti huomiota, että esityksessä ehdotetaan myös yrittäjäkassojen varat luovutettavaksi Työllisyysrahastoon. Yrittäjäkassan näkökulmasta ehdotus on kohtuuton ja Suomen Yrittäjien Työttömyyskassa katsoo, että mahdollisilla varoilla rahoitettaisiin kassan jäsenten etuuksia. Tai vaihtoehtoisesti säädettäisiin, että tämä ei koskisi yrittäjäkassoja. Myös Suomen Yrittäjät nostivat kirjallisessa lausunnossaan esille, että varojen siirtoa ei voida pitää yrittäjiä vakuuttavien työttömyyskassojen näkökulmasta hyväksyttävänä.

Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö toi kirjallisessa lausunnossaan esille, että Työllisyysrahasto rahoittaa palkansaaajien ansioturvamenoja, mutta ei yrittäjien ansioturvamenoja. Ehdotettavan säännöksen nojalla yrittäjinä toimivien jäsenmaksuvaroja siirrettäisiin siis käytettäväksi palkansaaajien ansioturvamenoihin.

Teollisuuden työttömyyskassa toi esille kirjallisessa lausunnossaan, että purkautuvan kassan varat voitaisiin luovuttaa esim. jäsenmaksutasausjärjestelmään.

60 a § Vapaaehtoisen purkautumisen rajoittaminen

Purkautuvan työttömyyskassan jäljellä olevien varojen käyttöä koskeva säännös ehdotetaan tulevan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2021 samaan aikaan muiden ehdotettujen muutosten kanssa. Tämän vuoksi esityksessä ehdotetaan, että työttömyyskassan oikeutta purkautua työttömyyskassalain 43 §:n 2 momentin perusteella rajoitettaisiin 31 joulukuuta 2020 asti. Työttömyyskassan kokouksen on ennen selvitystilaan asettamista haettava lupaa valtioneuvostolta selvitystilaan asettamisesta ja purkautumisesta.

SAK lausui, että eivät näe tätä pykälää tarpeellisena.

Suomen Yrittäjien Työttömyyskassa kysyi, kuinka paljon on ollut kassoja, jotka olisivat ajautuneet selvitystilaan tai muuten purkautuneet.

Finanssivalvonta totesi, että ei ole tiedossa, että yksikään kassa olisi purkautunut. Mutta keskustelua purkautumisesta on kuitenkin käyty ja tämä säännös turvaisi sen, että kassan jäsenet eivät jäisi mahdollisessa purkautumistilanteessa tyhjän päälle.

Lain voimaantulo

Esityksen tavoitteena on, että laki tulisi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2021. Sen 60 a §:n ehdotetaan kuitenkin tulevan voimaan mahdollisimman pian. Hallituksen jäseniä, varajäseniä ja vastuunalaista toimihenkilöä koskevia kelpoisuus- ja muita säännöksiä sovellettaisiin valintaan, kun kassa seuraavan kerran valitsee hallitusta, hallituksen jäsentä tai vastuunalaista toimihenkilöä.

Osallistujilla ei lausuttavaa lain voimaantuloon.

Esityksen vaikutusarvioinnit

Esitys sisältää taloudellisten vaikutusten arvioinnin, viranomaisten toimintaan kohdistuvien vaikutusten arvioinnin sekä kansalaisiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnin.

Osallistujilla ei lausuttavaa esityksen vaikutusarviointeihin.

Keskustelu työttömyyskassan jäsenmäärän alarajan muuttamista koskevasta aloitteesta

SAK on tehnyt 16.10.2019 aloitteen sosiaali- ja terveysministeriölle työttömyyskassalain muuttamiseksi. Työttömyyskassalain 24 §:n 1 momentin mukaan työttömyyskassa, jonka jäsenmäärä on vähintään 8 000, on oikeutettu täysiin valtiosuuksiin. SAK:n näkemyksen mukaan jäsenmäärältään tätä suuremmat kassat pystyisivät parempaan toiminnan tehokkuuteen sekä työttömyysriskin hallintaan.

Rakennusalan työttömyyskassa katsoi, että työttömyyskassan jäsenmäärän alarajan nostaminen olisi hyvä sisällyttää nyt käsillä olevaan hallituksen esitykseen. Alarajan nostaminen turvaisi kassajärjestelmän tulevaisuutta ja olisi kassan jäsenten asemaa turvaava. Olisi syytä rakentaa kannusteita, jotta kassajärjestelmä olisi isompien hartioiden turvattavana.

Yleinen työttömyyskassa katsoi, että jäsenmäärän alarajan nostaminen olisi tarkoituksenmukaista. Isommilla kassoilla olisi paremmat edellytykset varautua erilaisiin haasteisiin.

Teollisuuden työttömyyskassa yhtyi edellisiin puheenvuoroihin. Yhteiskunnan muuttumisen ja palvelutarpeen kehittymisen vuoksi tarvitaan isompia kassoja. Isommissa kassoissa myös jäsenten yhdenvertaisuus toteutuu paremmin.

Yrittäjien työttömyyskassa nosti esiin, että jäsenmäärän alarajan nostamisen ei tulisi koskea erityisluonteisia kassoja ja yrittäjäkassoja tulisi koskea poikkeussäännös. Kassoilla halu toimia tehokkaasti ja tasapuolisesti asiakkaita kohtaan. Yrittäjäkassassa hallintokulut ovat merkittävästi korkeammat kuin palkansaajakassoissa.

Akava totesi, että kassojen tulee jatkossakin olla toimintavarmoja, vakavaraisia ja tehokkaita ja jäsenmäärältään suuremmissa kassoissa tilanne on keskimäärin näin. Jäsenmäärää tärkeämpää kuitenkin on, että kassat toimivat tehokkaasti ja myös pienten kassojen tehokas toiminta on mahdollista. Pieniä työttömyyskassoja ei tule pakottaa fuusioitumaan, mikäli ne täyttävät tehokkuuden ja toimintavarmuuden kriteerit.

Lääkärien työttömyyskassa yhtyi Akavan näkemykseen. Lääkärien työttömyyskassassa on pienimmät jäsenmaksut ja kassan toiminta on tehokasta. Jäsenmäärän alarajaa voitaisiin nostaa nykyisestä, mutta myös pienempien kassojen toiminnan tulisi jatkossakin olla mahdollista. Lakiin tulisi kirjata, että täydet valtiosuudet maksettaisiin myös pienemmille kassoille, jos kriteerit täyttyisivät.

Lakimiesten työttömyyskassa ei nähnyt tarvetta jäsenmäärän alarajan nostamiselle. Työttömyyskassat pystyvät itse päättämään yhdistymisistään eikä nykyinen alaraja ole ollut este fuusioitumiselle. Kassojen toimintakyky ei ole ainoastaan sidoksissa jäsenmäärään. Kassan ammattitaitoinen johto pystyy tarvittaessa tekemään aloitteita kassan toimintaedellytysten turvaamiseksi. Työttömyyskassat pystyvät tarjoamaan parempaa palvelua, kun jäsenistön erityispiirteet tunnetaan pienemmissä kassoissa paremmin.

STTK katsoi, että jos jäsenmäärän alarajaa nostetaan, tulee noston tapahtua portaittain, jotta kaikki kassat pystyisivät mukautumaan uuteen sääntelyyn tarpeeksi hyvin.

Korkeasti koulutettujen työttömyyskassa piti aloitetta kannatettavana. Pienempien kassojen toiminta tulisi pystyä turvaamaan erityisluvalla.

SAK kertoi, että kyseinen aloite on tehty, mutta jäsenmäärää koskevaa esitystä ei ole tässä hallituksen esityksessä mukana. Jos työttömyyskassojen jäsenmäärän alarajan nostamista valmisteltaisiin, niin ehdotuksen yksityiskohdat tulisi käydä valmistelun aikana tarkemmin läpi.

Julkisten ja hyvinvointialojen työttömyyskassa totesi kirjallisessa lausunnossaan pitävänsä perusteltuna aloitteen jakovalmistelua työttömyyskassojen toimintakyvyn varmistamiseksi.